

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 11 september 2014

MEDITATIE

Een indringende les voor de jeugd

De dichter begint de tweede strofe van Psalm 119 met de vraag: "Waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden?" Kennelijk is er een aanleiding om deze vraag te stellen. Dat kunnen we lezen in de voorgaande strofe. Als hij in vers 1 zegt: "Welgelukzalig zijn de oprechten van wandel, die in de wet des HEEREN gaan" en in vers 5 bidt of de Heere zijn wegen wil richten om Zijn inzettingen te bewaren, dan zien we dat de dichter terugdenkt aan zijn leven.

Het is niet denkbeeldig dat hij juist in dit verband spreekt van beschaamdheid (vers 6), als hij terugdenkt aan de jaren van zijn jeugd. Als hij toen meer gelet zou hebben op Gods geboden dan zou hij nu niet zo beschaamd behoeven te zijn. Daarom vraagt hij nu of de Heere zijn wegen wil bewa-

Waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden? Als hij dat houdt naar Uw woord.

Psalm 119:9

ren. En hoe zal dan een jongeling zijn pad zuiver houden, opdat hij, als hij ouder geworden is, niet beschaamd behoeft te zijn als hem de vraag gesteld wordt: "Wat voordeel hadt gij toen van de dingen waarover gij u nu schaamt?"

Er is alle aanleiding om deze vraag te stellen. Immers de jeugd moet nog gevormd worden. Als je klein bent heb je nog zo weinig verstand en geen ervaring in het leven. Dan moet je door ouderen en door opvoeders worden begeleid naar de volwassenheid. En als je wat ouder wordt, dan kan het hart zo branden van hartstocht naar de begeerlijkheden van de wereld. Het onbekende wil ontdekt worden en steeds nieuwe dingen openbaren zich voor het jonge oog. Je wilt je vleugels uitslaan en vrij zijn, de wereld verkennen. De duivel richt zijn vurige pijlen op je jonge leven, omdat hij weet dat hij nog maar een kleine tijd heeft. Alles zal hij proberen, opdat jij je pad maar niet zuiver zult houden. Want onder het pad kunnen we hier verstaan: de handel en wandel van iemand; hoe iemand denkt, leeft en doet voor God en de mensen. In de Bijbel wordt dit pad ook wel het pad des levens genoemd; de weg door dit leven naar onze eeuwige bestemming. Het pad waarop vele verleidingen ons worden voorgehouden, waar de zonde trekt en de

wereld lokt en waarop, als we ouder worden, veel zorgen en moeiten ons van de Heere en van Zijn dienst dreigen af te trekken.

Dat pad begint als we geboren worden. En nu vraagt de Heere om dat pad zuiver te houden, dat wil zeggen: rein te houden, de zonde te haten en te vlieden, niet ons vermaak in de wereld te zoeken, maar de Heere te dienen en te vrezen. Daarom is ook het begin van dit pad zo belangrijk. Aan het begin ligt er een belangrijke taak voor de ouders. Om hun kinderen op te voeden in de vreze des Heeren. Om hen bij te brengen wat zonde is, wat in strijd is met Gods geboden. Om hen, als ze daar vatbaar voor zijn, dat uit te leggen. Om te voorkomen dat de kinderen later zullen zeggen: 'Vader en moeder hebben ons niet eens zuur aangezien.' Denkt aan de zonen van Eli! Om hen te onderwijzen in de leer die naar de godzaligheid is. Om hen voor te houden wat ze nodig hebben om welgetroost te leven en eenmaal zalig te sterven. Om hen te wijzen op het grote voorrecht dat de Heere schonk, dat ze geboren mochten worden onder de bediening van het Evangelie en dat ze daarvan het merkteken aan hun voorhoofd dragen.

Daarin ligt niet alleen een taak voor de ouders, maar ook voor de opvoeders op school. Wat de kinderen op school leren mag niet in tegenspraak zijn met wat ze thuis horen. Anders weten de kinderen het niet meer. Daarom is het ook voor hen, die de kinderen onderwijzen, zo belangrijk dat ze hun gangen en treden in Gods Woord vastmaken.

Zuiver houden wil eigenlijk zeggen: Blijven in hetgeen recht is. Daarvoor geeft de Heere veel middelen: het onderwijs thuis, op school, op catechisatie, in de kerk. Laten we dat onderwijs toch niet veronachtzamen, jongelui. Het is juist zo nodig om in de tijd waarin wij leven dat onderwijs ter harte te nemen. Het welzijn van onze kostelijke ziel gaat niet buiten het onderwijs uit Gods Woord om. Hoe zullen ze in Hem geloven, van

Inhoud

- 1 Een indringende les voor de jeugd
- 2 In goede orde
- 3 Stem uit het verleden
- 4 Commentaar:
Onze koning en het geloof
- 5 Even maar...
- 6 Andersdenkenden
- 7 Als het op school niet vanzelf gaat... (4)
- 8 Tekst met tekst vergeleken (6)
- 9 Boeknieuws
- 10 Kerknieuws
- 10 Berichten
- 11 Kerkdiensten

Wie ze niet gehoord hebben? Zuiver houden. Er gaat vandaag aan de dag zoveel om. Niet alleen zoekt de duivel onze jongens en meisjes af te trekken van de Heere en van Zijn Woord, hij probeert hen ook van het zuivere pad af te trekken door als een engel des lichts met allerlei wind van leer jongeren te verleiden. Door hen mee te trekken in een oppervlakkige godsdienst, waar de mens buiten de belijdenis en beleving van schuld en zonde om wordt opgejaagd om te geloven en een valse rust wordt aangepraat die niet uit God is. Daarom, jonge vrienden, toets alles wat je hoort aan het Woord. Dat is het enige kompas. Want onze tekst geeft ook een antwoord op de vraag hoe de jongeling zijn pad zuiver kan houden, namelijk als hij dat houdt naar Gods Woord. Gods Woord is voor het leven van alledag een lamp voor de voet en een licht voor ons pad. Bovenal leert het ons wat ons met het oog op de reis naar de eeuwigheid nodig is om God te kunnen ontmoeten. Het Woord is een kompas. En zoals de pijl van het kompas naar het noorden is gericht, zo is het Woord op God gericht, want het is Gods Woord, het Woord der waarheid. Alleen als we ons willen laten gezeggen door het Woord dan zullen we niet dwalen. Het is een onuitsprekelijk voorrecht als we ons leven mogen laten leiden door het Woord van God. Dat willen we van nature niet. U/jij en ik willen ons niet laten gezeggen door het Woord. In het paradijs hebben we immers van God afscheid genomen en is het ons levensdevies: Wijk maar van Mij, want aan de kennis van Uw wegen heb ik geen lust. Van nature gaan we wegen en paden des doods. Dat is ons beeld, onze natuur. Als we ons pad gaan zoals we geboren zijn, dan zal ons pad eindigen in de eeuwige rampzaligheid. Daarom: geeft acht op het Woord, bestudeer je Bijbel. Ga niet bij jezelf te rade als het gaat om de vraag wat waarheid is. Als iemand heel nauwkeurig en zorgvuldig een dosis neemt van wat hij meent dat een heilzaam geneesmiddel is, dan zal hij toch sterven, als blijkt dat hij het uit een verkeerde fles genomen heeft, een fles waarin zich dodelijk gif bevond. Zo kan een jong mens zich van velerlei kwaad omringen door zeer zorgvuldig gebruik te maken van onverlichte oordelen van anderen en het onderwijs uit het Woord verwerpen.

Maar, zal iemand zeggen: Er is toch niemand die zijn pad zuiver kan hou-

den. Ons pad is toch al onzuiver als we op de wereld komen? Dat is waar. Niet voor niets zegt de Heere dat Hij zal maken dat Zijn kinderen een walg aan zichzelf zullen krijgen, omdat hun pad zo onzuiver, zo onrein, zo besmet is door de begeerlijkheden van het vlees. Ten diepste kunnen we ons pad alleen zuiver houden als we door het geloof deel hebben aan Hem, Wiens pad ging door de diepte van de godverlatenheid, maar Die zonder zonde geboren is, omdat Hij is ontvangen van de Heilige Geest. Die zonder zonde geleden heeft en beladen met de zonde van Zijn Kerk is gestorven aan het kruis van Golgotha. Daar eindigde Zijn pad voor zondaren, die hun pad niet zuiver kunnen krijgen en niet zuiver kunnen hou-

den, maar wier pad is in een Ander. Onderzoekt dan het Woord. Ik hoop dat het je levensvraag mag worden: Hoe zal ik mijn pad zuiver houden? Opdat je in die weg tot Hem de toevlucht leerde nemen, Die mens werd en het pad ging tot het bittere einde aan het kruis. Dan kom je er wel achter dat je je pad niet zuiver kunt houden van jezelf. Paulus wist daar ook van: Ik ellendig mens. Het goede dat ik wil, doe ik niet, en het kwade, dat ik niet wil, dat doe ik. Maar bij al zijn klagen over zichzelf mocht hij toch eindigen in Hem, Die ook voor Paulus het pad heeft gebaad: Ik dank God, door Jezus Christus, onze Heere.

Capelle a/d IJssel, ds. W. Silfhout

In goede orde

Deze keer geven we aandacht aan enkele vragen die te maken hebben met het komen tot het ambt van ouderling of diaken. Hoe kunnen we weten dat we de verkiezing mogen aannemen? Of juist niet aannemen. Dat zijn heel persoonlijke en gewichtige zaken die voor 's Heeren aangezicht doordacht en beantwoord moeten worden.

Verkiezing tot ambt

Rond de verkiezing tot een ambt zijn verschillende zaken van belang. Onze Nederlandse Geloofsbelijdenis wijst er in artikel 31 op dat ieder zich er voor moet wachten zich door onbehoorlijke middelen in te dringen. Men moet zich dus niet van tevoren min of meer aandienen bij (één van de leden van) de kerkenraad. Ook moet men

Beide zijden, de uitwendige en de inwendige, zijn van belang, ja onmisbaar.

tevoren maar niet van zichzelf zeggen dat men er wel geschikt voor is of dat men er al wel 'iets voor heeft'. Het zou ook door de echtgenote naar voren gebracht kunnen worden; misschien indirect door bij herhaling de vraag op te werpen of het niet beter is dat er meer wisseling in de kerkenraad plaats heeft.

Onze belijdenis wijst een uitnemender weg: 'Men is schuldig de tijd te verwachten dat hij van God beroepen wordt, opdat hij getuigenis hebbe van zijn beroeping om van haar verzekerd en gewis te zijn dat zij van de Heere is'. Het kan dus alleen dan van de Heere zijn wanneer we er zelf geen enkele invloed op hebben gehad.

Wat anders is dat iemand er van tevoren werkzaam mee is. Maar dat is iets tussen de Heere en het eigen hart, alleen. Dan zal het gewicht van het ambt gaan wegen. Dat zal uitdrijven naar de Heere. En als Hij dan inwint en liefde tot dat werk geeft, kan er ook wel een begeerte komen. Maar ook dat moet een zaak blijven tussen de Heere en het eigen hart.

Aanvaarding van de verkiezing

Aan het komen tot een ambt zit een uitwendige zijde en een inwendige zijde. Uitwendig zijn de kandidaatsstelling en de verkiezing. Die moeten ordelijk en eerlijk gebeurd zijn. De

inwendige zijde is: mag ik weten dat dit de weg des Heeren is? Is er het gevoelen in het hart voor 's Heeren aanzicht dat Hij Zelf roept door middel van de stemming in de ledenvergadering? Hierover kunnen veel vragen leven; en worstelingen bij de Heere om duidelijkheid. Soms wil de Heere die duidelijkheid geven onder de prediking, of vanuit Zijn Woord wanneer we dat lezen. Soms doet de Heere dat door een bepaalde tekst in het hart af te drukken. Maar dat hoeft niet altijd zo te zijn. In elk geval gaat het erom dat we oprecht geloven mogen dat we persoonlijk door de Heere tot dit ambt geroepen zijn. We zullen het er toch niet mee kunnen doen dat we het ambt aanvaarden alleen vanuit de zakelijke redenering dat we er wettig toe gekozen zijn? Het is immers geen bestuursfunctie, maar een ambt in de gemeente des Heeren. Dat gewicht zal nadrukkelijk gevoeld worden, als het goed is.

Overigens kan het ook voorkomen dat er vaak en snel bedankt wordt. Dan moet mogelijk de vraag overdacht worden of men wel opmerkzaam genoeg was op aanwijzingen die de Heere gaf. Het zou kunnen zijn dat de Heere wel sprak, maar dat men het niet opmerkte. Dat kan tot duisternis leiden, of tot veel strijd. Het zou zelfs tot onbetrokkenheid kunnen voeren. Het kan ook voorkomen dat men te zeer bijzondere zaken verwacht, of zelfs vereist. Dat men de Heere als het ware de weg voor wil schrijven. Voor zulke zaken moeten we uiteraard ook waarschuwen.

Steeds moet bedacht worden dat de vervulling van de ambten een noodzaak is. Dat moet wegen en in het gebed tot de Heere uitdrijven. Niet alleen bij mogelijke kandidaten zelf, maar bij heel de gemeente. Zeker bij hen die de Heere mogen vrezen.

Beide zijden, de uitwendige en de inwendige, zijn van belang, ja onmisbaar. En wanneer deze samenstemmen, mag ervaren worden dat het kennelijk van de Heere is. Dan mag door Zijn genade in de ambtsuitoefening ook wel ondervonden worden: 'Hij Die u roept is getrouw, Die het ook doen zal'. Want dienen in Zijn gemeente is een heilig en een gewichtig werk. Van onszelf uit een onmogelijk werk. Wie is ertoe bekwaam? Maar als het gedaan mag worden uit kracht, in wijsheid en met liefde die Hij verleent, dan kan het. Dan mag het ook van ganser harte gedaan worden.

ds. F. Costerus
1635-1703

De onmacht van de mens en de krachtige genade Gods (1)

Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke. Johannes 6:44a

Gelijk het vooral nodig is dat wij God kennen, omdat wij zonder die kennis Hem niet beminnen, noch in Hem geloven, noch Hem kunnen eren, is het in de tweede plaats noodzakelijk zichzelf te kennen.

Het was een van Augustinus' gebeden: 'Geef, Heere! dat ik mijzelf en U ken'. De mens moet weten dat hij een mens is, stof en as, gelijk Abraham bekende. Dat hij broos en vergankelijk is, en dat het hier een einde met hem zal hebben. Doch vooral moet hij begrip hebben van zijn onwaardigheid en geestelijke onmacht. Nooit wordt Gods genade meer erkend, geroemd en geprezen, dan door degene die zijn eigen verdoemelijkheid, en daarin zijn machteloosheid, hartgrondig kent. Zullen wij dan met al de heiligen recht begrijpen welk een grote zaak het is wedergeboren te worden, een nieuwe mens en met Christus verenigd te zijn, in Hem te geloven, op Hem te hopen, door Zijn Geest te leven, en in Zijn gemeenschap te sterven, dan moeten wij vooraf weten hoe onbekwaam, hoe machteloos de mens in zichzelf is om tot die staat te geraken.

Niemand kan tot Mij komen

De gevallen mens is van nature vervreemd van Christus, ja, zonder Christus. Zal nu de mens gemeenschap hebben met Christus, zo moet hij tot Hem komen.

De Heere Christus biedt van Zijn zijde Zichzelf de ellendige zondaar aan, als zijn Heiland en Verlosser, roept en nodigt hem; Hij breidt Zijn handen uit en zegt: *Zie, hier ben Ik; zie, hier ben Ik, Jes. 65:1,2. O, alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld en zonder prijs, wijn en melk, Jes. 55:1.* Hierop volgt nu de plicht van de ellendige dat hij zich tot die Heiland wende, en tot Hem kome om behouden te worden. *Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij eindigen der aarde, Jes. 45:22.* Welk komen niet anders is, dan de Heere Jezus voor de enige en volkomen Zaligmaker erkennen; overtuigd zijn dat buiten Hem geen verzoening noch zaligheid is; zijn toevlucht tot Hem nemen; Hem door het geloof als zijn Middelaar en Borg omhelzen; al zijn heil, gerechtigheid en zaligheid in Hem zien, zoeken en van Hem verwachten.

Als men nu vraagt naar de kracht en bekwaamheid van de mens, dan zegt de Heere Jezus dat de mens, buiten de genade zijnde en in zijn natuurlijke staat liggend, *niet tot Hem kan komen.* Vóór de val was de mens bekwaam om alle waarheid te geloven, die de Heere aan hem openbaarde, maar gevallen zijnde, heeft hij die kracht en bekwaamheid verloren. (*wordt vervolgd*)

Uit: *De geestelijke mens*, Florentius Costerus, Barneveld 2001

Onze koning en het geloof

De uitspraak van de preses van de Protestantse Kerk in Nederland dat koning Willem-Alexander God weinig zichtbaar maakt in zijn toespraken, heeft heel wat losgemaakt. Moet de koning dat meer doen? Moet hij meer getuigen?

De meeste reacties in de moderne media op de genoemde uitspraak zijn onthutsend. Het dwingt ons te erkennen dat Nederland in het proces van secularisatie in een versneld tempo afglijdt naar een natie waar het zelfs niet meer mogelijk is in het openbaar over God te spreken. Wie dat wel doet wordt voorwerp van hoon en spot; dan wel van bittere haat.

Gelukkig zijn er ook nog mensen die nadenken over de vraag of de koning in deze tijd en onder deze omstandigheden nog wel voor zijn geloof kan uitkomen. We leven immers in een post-christelijk tijdperk. Het christendom heeft aan betekenis sterk ingeboet. Andere godsdiensten en geloofsovertuigingen dringen zich op. In een multiculturele en multireligieuze samenleving kan de koning - zo zegt men - niet anders dan niet over God spreken. Hij moet immers koning zijn van alle Nederlanders en niet alleen van het kleine en steeds verder slin-

kende christelijke volksdeel. Hij moet zich wel op de vlakte houden om te voorkomen dat hij niet-gelovigen, maar bijvoorbeeld ook moslims en joden, van zich vervreemdt.

Niet zo kerkelijk

Het geloof wordt meer en meer een zaak van 'binnenskamers'. Het beginsel van de scheiding van kerk en staat wordt door velen aangegrepen om elke uiting van religiositeit uit het publieke domein te bannen. De kerk moet zich zeker niet bemoeien met de politiek.

De tijd dat de kerk en de politiek sterk met elkaar verweven waren, ligt sedert de Verlichting al ver achter ons. De herinnering aan een verleden waarin er een sterke band was tussen de protestantse kerk en ons Vorstenhuis behoort ook tot het verleden. Koning Willem-Alexander is wel lid van de Protestantse Kerk in Nederland, maar zoals hij zelf zei 'niet zo kerkelijk'.

In 1814 werd in de Grondwet opgenomen: 'De christelijke hervormde Godsdienst is die van den Souvereinen Vorst'. Met de vereniging met België in 1815 verdween deze bepaling weer. Toch bleven de vorsten de protestantse religie aanhangen.

De mate waarin de Bijbelse leer van zonde en genade werd onderschreven - dan wel beleden - is zeer divers geweest. We geloven dat er onder de prins en koningen uit het Huis van Oranje zijn geweest die oprecht de Heere mochten vrezen. Zonder over het hart te kunnen oordelen, is daar vandaag niets van te merken. Hoewel koning Willem-Alexander elke maand samenkomt met een aantal vrienden om te praten over geloof, samen met de vrijzinnige dominee Carel ter Linden, is van een traditioneel religieuze opvatting en levensopenbaring weinig te merken. Ook door ons koningshuis wordt de dag des Heeren helaas als een werkdag beschouwd. Kerkbezoek beperkt zich veelal tot ceremoniële momenten als doop, huwelijk en begrafenissen.

Het gebed voor koningen en allen die in hoogheid gezeten zijn, mag onder ons beslist niet ontbreken.

Heilzame geboden

Moeten we er dan maar in berusten dat koning Willem-Alexander in zijn verzwijgen van zijn geloof een exponent is van de hedendaagse opvattingen dat religie er in het publieke domein niet meer toe doet? Dat de koning op zijn eigen wijze inspiratie haalt uit het christelijk geloof, maar daar in de praktijk maar over moet zwijgen, omdat hij daarmee vele mensen voor het hoofd stoot?

We kunnen daarin niet berusten. We geloven immers dat alleen de geboden van God heilzaam zijn voor koning en onderdanen. En dat de kerk de plicht heeft om de koning op te roepen om voor zijn geloof uit te komen. Elk mens baseert zijn handelen op bepaalde normen, of die nu christelijk zijn of niet. Daardoor laat je je leiden. Niemand zou het eigenlijk vreemd moeten vinden als hij, als gedoopt en belijdend lid van de PKN, daarvoor ook uitkomt. Zelf zei hij: 'Ik geloof dat, om goed te kunnen functioneren in een multiculturele samenleving, je juist je eigen wortels moet koesteren'. Dat kan toch niet verborgen blijven?

Eén van de commentatoren beklagde de koning dat het hem vandaag feitelijk onmogelijk wordt gemaakt

Koning Willem-Alexander.

om er in het publiek voor uit te komen waaruit hij zijn inspiratie put, doordat ons volk in meerderheid afstand heeft genomen van het christelijk geloof. In die zin is onze koning zeker te beklagen. Voor sommigen is dat reden om te pleiten voor afschaffing van het koningshuis met erfelijke troonopvolging en te kiezen voor een president. Een president wordt immers gekozen op grond van zijn bekwaamheden, politieke voorkeur, waarbij ook religie een rol kan spelen.

Bidden

We mogen en kunnen niet vergeten

dat ons land zijn wortels heeft in het christendom. Ook in het publieke domein vinden we daar nog de resten van: in de aanhef van onze wetten: *bij de gratie Gods*; in ons volkslied; in de eed: *zo waarlijk helpe mij God Almachtig*; in vele normen en strafbepalingen in onze wetgeving die een christelijke achtergrond hebben. Al worden ook deze restanten met uitroeien bedreigd, we mogen als christenen ons daarbij niet neerleggen. Het gebed voor koningen en allen die in hoogheid gezeten zijn, mag onder ons beslist niet ontbreken. Ook niet voor een koning, die zijn huig laat

hangen, of moet laten hangen, naar de seculiere wind die over ons land waait en die elke publieke uiting van religie verbant uit het publieke domein.

Het zou zijn positie niet gemakkelijk maken, maar wat zouden hij en zijn huis er goed mee zijn als hij als eenmaal Prins Willem van Oranje mocht getuigen van een verbond met de Potentaat der Potentaten. Onmogelijk, zegt u? Wat onmogelijk is bij de mensen, is mogelijk bij God. Dan zou hij er niet van kunnen zwijgen.

Capelle aan den IJssel, ds. W. Silfhout

Even maar...

Waak over uzelf

De sfeer is ernstig. De laatste keer dat de ambtsdragers van Efeze Paulus ontmoeten. Ze moesten er helemaal voor naar het strand van Miléte komen, zo'n 70 kilometer naar het zuidwesten van de Turkse kust. Daar in de stilte blikt Paulus terug op zijn ambtelijke dienst, waaronder drie jaar in Éfeze. Als geïnspireerde apostel en geöfend in de leer die naar de godzaligheid is, is hem duidelijk dat het einde van zijn ambtelijke dienst is aangebroken. Daarom is er iets dat hij wil overdragen aan de volgende generatie ambtsdragers. Want hij is niet zonder zorg over de toekomst. Van buitenaf zullen er wolven indringen en van binnenuit zal er ongedierte zich ontwikkelen. Daarom is er een kernzaak die hij als zijn ambtelijk testament wil meegeven bij dit afscheid voor goed. Het eerste wat hij dan benadrukt is...? Waak over de kudde, ja dat zou je denken. Maar dat is het tweede. Het eerste is waak over uzelf. Opmerkelijk! Allereerst waken over jezelf als ambtsdrager. Je eigen persoon, je leven. Je leer, je voorbeeld, enz. Ambtsdrager en kudde vallen niet samen. Want het Woord Gods is - gelukkig - niet gebonden. Maar ambtsdrager en kudde hängen wel samen. Er is toch een duidelijk verband. Persoonlijk leven en gemeentelijk leven, persoonlijke

gebeden en ambtelijke gebeden. Innerlijk en ambtelijk. Huiselijk en ambtelijk. Je eigen tijd, ook vrije tijd, en de kudde. Je eigen tijd, ook in de binnenkamer en het werk als opziener. De eigen wandel en de wandel van de gemeente. Op Gods dag en daarbuiten. Nogmaals, als eerste zorg legt de ervaren apostel dat aan het hart van de broeders met wie hij straks zal knielen, bidden en wenen.

Wanneer een dienaar des Woords net bevestigd is en opstaat van de knielbank dan gaat het onderwijs uit het 'formulier tot bevestiging van een dienaar des Woords' verder. En wat is dan het allereerste dat onze vaders - zo heel terecht en opvallend - de jonge dienaar voorhouden? Inderdaad ditzelfde woord dat geklonken heeft in de stilte van het strand van Miléte: Zo 'heb dan acht op uzelf...' En dan (pas) 'en op de gehele kudde waarover de Heilige Geest u gesteld heeft om de gemeente Gods te weiden...' Heb dan acht op de zaken die in het verband van deze afscheidsrede in Handelingen 20 genoemd worden. Eén voor één zaken, die breder en praktisch voor onze ambtsuitoefening in deze tijd uitgewerkt zouden moeten worden.

1. In *ootmoed* dienen (vs.19).
2. Het kost *tranen* (19).
3. *Verzoeking* (19) blijven niet bespaard.

4. *Niets* achterhouden (20 en 27).
5. Onderwijs geven over wat *nuttig* is (20).
6. In het openbaar en bij de huizen hetzelfde zeggen (20).
7. Bekering tot God en het geloof in Christus klinken altijd door (21).
8. Opperofferingsgezind zijn (24).
9. Zich proberen vrij te maken van het bloed van de hoorders (26).
10. *Al* de raad Gods voorhouden (27).
11. Over de *hele* kudde waken (28).
12. Het gaat wezenlijk om de verkoren gemeente Gods, die Christus verkregen heeft (28).
13. Er dreigen wolven van *buiten* af (29).
14. Er komen verleiders van *binnen* uit (30).
15. Onbaatzuchtig zijn (33-35).

Laten we als ambtsdragers toch op deze manier waken over onszelf! Dat is een eerste vereiste bij alle drukte die wacht in een nieuw winterseizoen. Vergeet uzelf toch niet! Dat blijken zou: 'Niet dat wij van onszelf bekwaam zijn iets te denken als uit onszelf; maar onze bekwaamheid is uit God (2 Kor. 3:5)'. Daarom: '...ik beveel u Gode en het woord Zijner genade, Die machtig is u op te bouwen en u een erfdeel te geven onder al de geheiligden' (Hand. 20:32).

v. A.

Andersdenkenden

Een jongen van 17 jaar gaat voor het eerst naar een HBO-introductieweek. Op een avond, vrij laat, gaan zijn toekomstige klasgenoten even "paffen". Hij denkt dat ze een sigaretje zullen nemen en loopt argeloos met de groep mee. Al snel bemerkt hij dat ze meer gaan gebruiken dan tabak. Wat is wijs? Aan zijn moeder vertelt hij later: "Ik ben naar m'n tent gelopen en heb gezegd 'k ga toch maar "pitten", morgen hebben we weer een stevig programma". Omgaan met andersdenkenden. Niet gemakkelijk, zeker niet voor jongeren.

Cursus

Het is al weer een paar jaar geleden dat ik een dagtraining volg met andere trouwambtenaren uit het land. Een "man" of tien, vooral vanuit Amsterdam en omstreken, waar ook de cursusleider vandaan komt. Deze noemt, bij het toelichten van het programma, dat er 's middags tijdens het acteren van een bijzondere huwelijkssluiting, allerlei zaken geoefend zullen worden. Wat doe je bijvoorbeeld als trouwambtenaar als tante Corry op eens opstaat en een stuk uit de Bijbel wil voorlezen? We kennen toch

Zijn dit andersdenkenden? Ten diepste wel. Ze verwerpen de Heere Jezus, de Verlosser der wereld. Zij verwachten Hem nog. Hij zal zeker komen.

de scheiding tussen kerk en staat? Geen kerkelijke facetten tijdens het burgerlijk huwelijk! Sta je het tante Corry toe? Er zullen meerdere ludieke elementen tijdens deze huwelijkssluiting aan de orde komen. In de pauze stap ik, na enige aarzeling, op de cursusleider af. "Bart, ik ben christelijk en zou het heel vervelend vinden als er vanmiddag met de Bijbel wordt gespot." De cursusleider stelt me gerust. Het valt wel mee. Als die middag tante Corry haar religieuze bijdrage levert, blijkt dit te gaan over de hemel (lucht), sterretjes en engelen. De tekst die zij voordraagt heeft niets met de Bijbel te maken. De hedendaagse, moderne, a- of antireligieuze mens, denkt al gauw dat alles wat met heelal en engelen te maken heeft, uit de Bijbel komt. Wat een verdrietige onkunde onder onze medelanders. Wat een totaal anders denken.

Orthodoxe Joden

Soms lijkt het of ze bijna gelijkdenkend zijn. Hebben hun eigen Bijbel, leven zeer consciëntieus, kleden zich keurig stemmig en houden zich strikt aan de erediensten. Zo ook die vrijdagavond in Haute Nendaz. In deze Zwitserse plaats verblijven van de zomer veel Joden in het appartement aan de overkant. Ze komen met een grote groep samen om de sabbat in te luiden. De sabbat begint op vrijdagavond met zonsondergang en eindigt ongeveer 25 uur later, op zaterdagavond wanneer het volledig donker is. Achter de openslaande balkondeuren staat de sabbatavondmaaltijd aangericht. Mogelijk een lauwe of koude maaltijd, omdat er geen vuur gebruikt mag worden vanaf het begin van de sabbat. Men loopt vanuit de kamer naar het balkon en weer terug. Draagt lied- en gebedenboeken en heeft de tefillien, gebedsriem om de arm gebonden. Er heerst één en al bedrijvigheid. Voor het begin van de maaltijd worden er liederen gezongen. Zonder enige schroom, uit volle borst, zowel door mannen als jongens. We zien geen enkele vrouw. Sjalom alechem, een lied dat vervolgens wordt afgesloten met twee

toepasselijke psalmverzen: *Want Hij zal Zijn engelen van u bevelen, dat zij u bewaren in al uw wegen (Ps. 91:11). De Heere zal uw uitgang en uw ingang bewaren, van nu aan tot in der eeuwigheid (Ps. 121:8).* Wat opvalt is dat men zich niet schaamt voor het uitoefenen van de godsdienst. Bid-dend buigt en beweegt een kleine jongen op de hoek van het balkon. Zijn gezicht naar het Oosten gekeerd. Jeruzalem! We kunnen veel van deze mensen leren. Ze zetten ons bepaald beschaamd. Wat een vrijmoedigheid en eerbiedige ernst. Zijn dit andersdenkenden? Ten diepste wel. Ze verwerpen de Heere Jezus, de Verlosser der wereld. Zij verwachten Hem nog. Hij zal zeker komen. Dat de ogen van deze liederen geopend mogen worden en het "... *hoeveel te meer zullen deze, die natuurlijke takken zijn, in hun eigen olijfboom geënt worden?*" werkelijkheid mag worden. (Rom. 11:24b)

Abraham

Omgaan met andersdenkenden. Moet de knaap in gesprek gaan met de jongens van de groep over drugsgebruik? Had ik de hele groep trouwambtenaren moeten toespreken die middag? Zou een gesprek met enkele orthodoxe Joden op het parkeerterrein beneden, niet beter zijn geweest dan alleen maar toekijken? Vragen die te maken hebben met ons staan in deze seculiere wereld. Hoe we met onze naaste omgaan, in de ontkerstende samenleving. Doet me denken aan Abraham in Genesis 20. Hij heeft tegen Abimélech, die wel andersdenkend zal zijn, gezegd dat Sara zijn zuster is. Als de koning vraagt wat hij gedaan heeft, zegt Abraham: "*Want ik dacht: alleen is de vreze Gods in deze plaats niet...*" De kanttekenaar schrijft hierbij: "*Hij schijnt te willen zeggen: Hier is wel een schone landbouw en alle overvloed, maar alleenlijk ontbreekt de vreze Gods.*" Toch lezen we oprechte zaken van deze Abimélech, in relatie tot de Heere. Leest u het maar na in dit hoofdstuk. Een les voor Abraham en voor ons! We kunnen ons zo snel vergissen. Vooroordelen kunnen toenadering blokkeren. We kunnen wel denken in een onkerkelijke omgeving of onder moderne heidenen, ze snappen dit toch niet en wat zullen ze daar wel niet van zeggen? Maar de les is, laten we eerlijk, open, ongeveinsd onze andersdenkende naaste tegemoet treden. En niet gelijk denken "de vreze Gods is in deze plaats niet"...

Barneveld,

A. Karens

Als het op school niet vanzelf gaat...

In het vorige artikel zagen we, dat elk kind in zijn eigen mogelijkheden gewaardeerd dient te worden. Het omgaan hiermee is niet altijd eenvoudig. Toch is dit de dure roeping van opvoeders in gezin, school en kerk. Onze scholen vervullen hierin een belangrijke rol.

Passend onderwijs

Veel kinderen kunnen ondanks hun beperking en met alle verschillen in gaven het onderwijs volgen. Als u op een willekeurige reformatorische basisschool in een klas enige tijd rondkijkt, ziet u snel dat de leerkracht te maken heeft met heel verschillende leerlingen. U zult merken dat de leerkracht zo goed mogelijk zal afstemmen op wat een leerling nodig heeft voor zijn ontwikkeling. Op reformatorische scholen volgen verhoudingsgewijs meer kinderen met een beperking het onderwijs dan op andere scholen. Dit laat de grote inzet van onze leerkrachten zien om kinderen zoveel mogelijk op de basisschool het onderwijs geven. Tegenwoordig noemen we dat Passend Onderwijs. Leerkrachten kunnen dit niet alleen. Ze worden ondersteund door de intern begeleider van de school. Ook onderwijsassistenten doen veel om kinderen met beperkingen te helpen. Soms komen er ook andere deskundigen de school in om leerkrachten te begeleiden. Alles is erop gericht om een kind op de basisschool te houden. Het is echter niet altijd eenvoudig om aan al die verschillen tegemoet te

komen. Ondanks alle inzet en ondersteuning kan een leerkracht op een bepaald moment tegen zijn grenzen aanlopen. Groepen leerlingen zijn ook verschillend, waardoor het in de ene groep eenvoudiger is om op verschillen in te spelen dan in een andere groep. Het komt ook voor dat de leerkrachten zich inspannen voor een leerling met een beperking, maar dat ondanks dit het welbevinden van de leerling helaas minder wordt.

Scholen werken samen

Scholen werken met elkaar samen om voor kinderen een goede onderwijsplek te vinden. De reformatorische scholen doen dit in een samenwerkingsverband 'passend onderwijs'. Dit samenwerkingsverband heet *Berséba*. Het is een voorrecht dat dit mogelijk blijkt. Alle andere basisscholen - van welke richting ze ook zijn - moeten in een regio samenwerken. Aan het reformatorisch onderwijs is het vergund een eigen samenwerkingsverband te vormen. Te midden van alle zorgelijke ontwikkelingen in onze maatschappij moet dit toch opgemerkt worden. Door dit samenwerkingsverband kunnen onze scholen goed samenwerken met speciale scholen. Gelukkig hebben we ook reformatorische scholen voor speciaal (basis) onderwijs. Ze staan allemaal in ons kerkelijk jaarboek vermeld. Zie uitgave 2014, pagina 553 -561.

Toch naar een school voor speciaal onderwijs

Onder de lezers zullen ouders zijn, die van de school de boodschap kregen, dat het voor de ontwikkeling van hun kind beter was om naar het speciaal onderwijs te gaan. Dat is een ingrijpende boodschap. Immers, het is je eigen kind, van wie je te horen krijgt: 'het gaat niet langer op de basisschool'. Ouders hebben soms tijd nodig om deze boodschap te verwerken, maar de werkelijkheid is wel: mijn kind gaat naar een andere school.

Als passend onderwijs op de basisschool niet meer lukt, kunnen onze kinderen met beperkingen gelukkig

in veel gevallen een passende onderwijsplek krijgen op één van de reformatorische speciale scholen. De achterliggende jaren zijn er steeds meer kinderen op deze scholen gekomen met zware ondersteuningsvragen; vooral op het gebied van gedrag. De mogelijkheden op deze scholen om passend onderwijs te geven aan kinderen met lichamelijke en psychische beperkingen zijn gelukkig groter geworden. We weten van deze scholen, dat ze dit ook willen doen om zoveel mogelijk alle kinderen vanuit onze achterban reformatorisch onderwijs te kunnen geven.

Berséba

Het samenwerkingsverband Berséba heeft uitgesproken, dat ze er voor alle kinderen in zijn achterban wil zijn. Waar mogelijk wil dat samenwerkingsverband proberen kinderen op een reformatorische school een onderwijsplek te geven. Het is bekend, dat er kinderen vanuit onze gemeenten zijn die het onderwijs *niet* volgen op één van de reformatorische speciale scholen. Daar kunnen allerlei redenen voor zijn. Soms is de beperking die een kind heeft zo ingrijpend, dat ook onze eigen speciale scholen zo'n kind niet goed kunnen begeleiden. Tegelijk geldt echter ook, dat we het idee hebben, *dat niet alle ouders weten welke mogelijkheden er op onze eigen reformatorische scholen zijn. Daarom doen we een dringend beroep op ouders om met hun kind naar de reformatorische basisschool te gaan.* Daar kunt u bespreken welke mogelijkheden er zijn om uw kind op de basisschool te helpen. En als dat niet mogelijk is, kunt u via die school informatie krijgen welke mogelijkheden er in het reformatorisch speciaal onderwijs zijn. Ook kerkenraden roepen we op acht te geven op gezinnen met kinderen met zware beperkingen. Heel vaak worden deze ouders door instellingen geleid naar niet-reformatorische scholen. Dat komt omdat die instellingen vaak niet weten wat op reformatorische speciale scholen mogelijk is. Kerkenraden, wijs deze ouders gerust op het samenwerkingsverband Berséba, opdat zoveel mogelijk van onze kinderen het onderwijs kunnen volgen dat zo goed mogelijk aansluit bij de opvoeding die we graag op grond van de Bijbel voor ogen zien (www.berseba.nl; info@berseba.nl).

(slot volgt)

J. de Waard,

Oud-Beijerland

Elk kind zijn talent, elk kind zijn onderwijs.

Tekst met tekst vergeleken

SV en HSV

We begonnen het vorige artikel met de zogenoemde “verstaanskloof”. We bedoelen daarmee dat het taalgebruik van vandaag ver afstaat bij dat van onze Statenvertaling. Dit maakt het voor veel jongeren moeilijk om bepaalde woorden en uitdrukkingen te begrijpen. Vraag na het Bijbellezen aan tafel maar eens wat de kinderen ervan hebben opgestoken. Of laat tieners op catechisatie maar eens een paar verzen hardop voorlezen. Ze hebben vaak al moeite genoeg om een zinsconstructie te kunnen volgen, laat staan om de inhoud te vatten.

De mensen achter de Herziene Statenvertaling hebben geprobeerd hier iets aan te doen. Daarbij hadden zij niet alleen het oog op jonge mensen, maar ook op ouderen en buitenkerkelijken. Toch hebben zij vooral gedacht aan de jeugd. Speciaal voor hen hebben zij ook een “Jongerenbijbel” geproduceerd. Deze Bijbel werd op 7 oktober 2013 gepresenteerd.

Jongerenbijbel

In dit artikel willen we aandacht geven aan deze uitgave. Het is niet de eerste keer dat dit gebeurt in een kerkelijk blad. In de Daniël van 31 oktober 2013 schreef ds. G.W.S. Mul-

der een artikel over de HSV-Jongerenbijbel onder de titel “De Bijbel goed verstaan”. Graag verwijs ik naar dit heldere en goed leesbare verhaal. Het is niet mijn bedoeling te herhalen wat broeder Mulder daar heeft opgemerkt. Hij richtte zich met name op de kaderteksten bij gedeelten zoals Johannes 3 (over wedergeboorte en geloof), op “sleutelwoorden” achterin deze Jongerenbijbel (bijvoorbeeld over verzoening in Christus Die - zoals men steeds schrijft - ‘voor onze zonden is gestorven’), en op de soms bedenkelijke manier waarop de Catechismus wordt weergegeven.

Zelf wil ik enkele andere dingen naar voren brengen. Ik doe dat niet om onnodig kritisch te zijn. We zoeken werkelijk geen spijkers op laag water. Er kunnen ook positieve dingen gezegd worden over deze jongereneditie. Alleen al die gebruiksvriendelijke layout en die prachtige foto’s die erin staan! Wat dat betreft heeft de HSV een product op de markt gebracht dat er aantrekkelijk uitziet. Dat neemt echter niet weg dat we ook bezwaren hebben, ernstige bezwaren zelfs. Die bezwaren betreffen vooral de inhoud van de verklarende aantekeningen in deze Bijbeluitgave. Ik wil er enkele noemen.

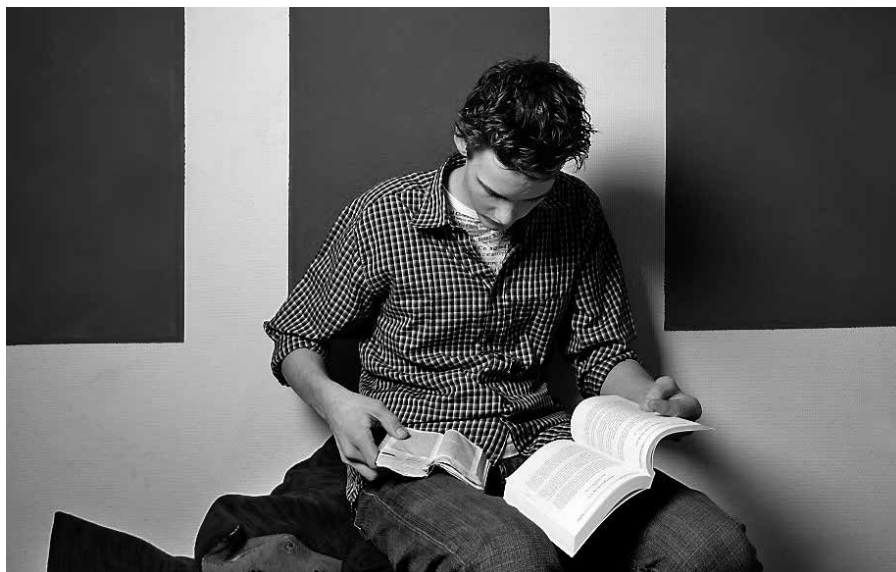
Uitverkiezing

Naast de tekst van Romeinen 9 staat een stukje over “Jakob”. In het genoemde hoofdstuk worstelt Paulus met het raadsel van Israëls ongelooft. Slechts een klein deel van zijn volk was tot het geloof in de Messias gekomen. De meesten verhardden zich en gingen verloren. Hoe kwam dat nu? Het antwoord vond de apostel in Gods verkiezend welbehagen. Jazeker, de mens is en blijft verantwoordelijk, maar de Heere maakt onderscheid waar het niet is. En dan legt Hij vaak de hand op de minste en de slechtste. Dat was al gebleken in het Oude Testament. Niet Ismaël maar Izak mocht het kind der belofte zijn. En van Izaks zonen gold reeds vóór hun geboorte: ‘Jakob heb Ik liefgehad, en Ezau heb Ik gehaat’ (Rom. 9:13). Vanuit de context is het duidelijk dat Paulus hier schrijft over Gods eeuwige verkiezing en verwerping. Maar wat doet nu de schrijver van dat kader? Hij neemt ons mee naar Genesis 25 en zegt dat de Heere ‘Jakob boven Ezau verkiest’. Let op: niet *in de plaats van* Ezau, maar *boven* Ezau. Volgens hem betekent “haten” hier niet ‘dat de Heere een hekel heeft aan Ezau, maar dat Ezau op de tweede plaats komt’. Immers, ‘ook voor Ezau heeft de Heere gezorgd’.

Ik vind dit - eerlijk gezegd - een verwarrend en misleidend stukje. Natuurlijk is het waar dat de Heere ook voor Ezau heeft gezorgd. Hij heeft dat gedaan in Zijn *algemene* genade. Maar Paulus spreekt hier over Gods *bijzondere* genade. En die genade valt niet iedereen ten deel. We kunnen ons daaraan ergeren - uit onszelf doen we dat allemaal! - maar we moeten daarmee niet gaan schipperen. Dan halen we de ergernis uit het Evangelie en blijft er ook van het wonder niets meer over. We moeten elkaar - inclusief onze jonge mensen - eerlijk behandelen. De praktijk leert dat veel jongeren het eigenlijk ook niet anders willen. Trouwens, juist wanneer alles van de mens wordt afgesneden, komt er ruimte voor albedervers. Dankzij Gods vrije genade in Christus. Laat onze jongeren dat maar horen!

Hoofdbedekking

In de tweede plaats wil ik wijzen op de aantekening bij 1 Korinthe 11:2-16. ‘Wat moet er op je hoofd?’ zo staat er boven een kadertekst in de Jongerenbijbel. Ik citeer: ‘Paulus richt zich tot de vrouwen in Korinthe. Als een vrouw in de eredienst bidt of profe-

Als jonge mensen ooit duidelijkheid nodig hebben, dan is het nu. Laten we bid- dend om hen heen staan, maar tegelijk duidelijk zijn.

teert, moet ze haar hoofd bedekken. Daarmee erkent ze dat de man het hoofd is van de vrouw, zoals Christus het hoofd is van de man. In die tijd trok je een soort omslagdoek over je hoofd. Heel simpel. En toch eerbiedig. Een mooi gebaar. Maar als je hierom ruzie zoekt, ben je bij Paulus aan het verkeerde adres'.

Ik heb dit stukje met verbazing gelezen. Als je verklarende opmerkingen schrijft in de Bijbel, moet je toch eerst je huiswerk doen. Uit onderzoek is vast komen staan dat de vrouwen in Korinthe helemaal niet gesluierd liepen of omslagdoeken om hun hoofd deden. Mensen die dat zeggen, willen doorgaans betogen dat dit een lokale, culturele gewoonte was en dat de hoofdbedekking in de gemeente dus een tijdgebonden zaak was.

Mocht dit al het geval zijn op andere plaatsen in het Romeinse rijk, in Korinthe was het voor een vrouw echt geen schande of teken van zedeloosheid om blootshoofds in het openbaar te verschijnen. Daar komt bij dat de kaderschrijver vers 14 op een heel merkwaardige manier uitlegt. Paulus zou als het ware zeggen: 'Ik heb wel geschreven dat een hoofdbedekking geboden is, maar vooruit, als mensen daarover gaan discussiëren, geef ik het graag gewonnen'. Nee maar...! Zou de apostel - geleid door de Heilige Geest - niet minder dan veertien verzen besteden aan dit onderwerp om dan vervolgens zijn eigen betoog te ondergraven?

Hier wordt trouwens een stevige exegetische fout gemaakt. Het woord "gewoonte" in vers 14 slaat immers niet op een gewoonte om ruzie te maken, maar op de gewoonte om het hoofd te bedekken. Wie zich tegen die gewoonte verzette, ging daarmee in tegen de praktijk van alle gemeenten. Laten we dat vasthouden, ook vandaag. Het is niet moeilijk de Bijbel te laten buiksprecken. Daarmee komen we misschien bepaalde mensen (ook jonge mensen) in het gevlei, maar dan zijn we toch niet goed bezig.

Seksualiteit

Ten slotte nog dit. Als je denkt dat het goed is een speciale Jongerenbijbel te maken - ook daar kun je verschillend over denken! - moet je lastige kwesties niet omzeilen. In je verklarende opmerkingen moet je dan in ieder geval proberen zo actueel mogelijk te zijn en tegelijk schriftuurlijk onderwijs geven.

Eén van de brandende zaken die jongeren vandaag bezighoudt is seksu-

aliteit. Allerlei vragen dringen zich aan hen op. Eén daarvan betreft relaties tussen mensen van hetzelfde geslacht. Wat moet je doen als je "anders" bent? Mag je daaraan toegeven? Mag je een relatie aangaan en je gevoelens praktiseren?

Ik besef dat dit tere zaken zijn, maar ik had graag gezien dat er op dit punt meer leiding zou uitgaan van deze Jongerenbijbel. Wie de kaderteksten leest bij Bijbelgedeelten als Genesis 19, Richteren 9 en Romeinen 1, ontkomt niet aan een gevoel van teleurstelling. Er wordt (soms) wel *iets* gezegd, maar echt klare wijn wordt er

niet geschonken. Waarom niet? Was men bang voor moralisme? Wilde men voorkomen dat deze Bijbeluitgave bij voorbaat opzij gelegd wordt door sommige jongeren? Of is het onbewust gebeurd?

Hoe dan ook, hier is sprake van een gemiste kans. Als jonge mensen ooit duidelijkheid nodig hebben, dan is het nu. Laten we biddend om hen heen staan, maar tegelijk duidelijk zijn. Ook op dit gebied!

(wordt vervolgd)

Krabbendijke,

ds. C. Sonneveld

BOEKENNIEUWS

"Het koren is rijp; uit het leven van ds. F.J. Dieleman", L. Vogelaar; uitg. Gebr. Koster, Barneveld; ISBN 978 90 5551 736 7; 307 blz.; € 24,90.

Uit een veelheid van aantekeningen van wijlen mevr. Dieleman-Dekker heeft L. Vogelaar een levensbeschrijving samengesteld over deze zo geliefde en zo tragisch omgekomen predikant. Geboren op 21 november 1913 uit een oud Zeeuws-Vlaams geslacht op een boerderij in de Bonte polder in de gemeente Terneuzen was de kleine Frans nog maar negen maanden oud toen de eerste wereldoorlog uitbrak. Na een woelige jeugd waarin hij zijn eigen weg ging, werd hij op 22-jarige leeftijd aan zijn ongeluk ontdekt.

Het was op een zaterdagavond dat wijlen student J. van den Berg (1893 - 1954) vooring in de gemeente van Terneuzen en sprak over Handelingen 2:39. Na kerktijd ging Dieleman niet meer naar zijn vrienden om een glas bier te drinken, maar zocht hij de eenzaamheid op en daar in de ruimte van de Nieuw-Neuzenpolder riep hij uit: 'Verloren, verloren...!' Als een briesend paard moest hij sneven, zijn ongeluk inleven en de Heere rechtvaardigen. Na veel overtuigingen en nadat hij van zijn werken afgebracht was, werd hij verwaardigd te mogen zien op de borggerechtigheid van Christus, Die Zichzelf kwam te openbaren en te ontsluiten.

We lezen in dit vlot geschreven boek ook over zijn roeping tot het predikambt, over de jaren als student aan de Theologische School te Rotterdam, waar hij met F. Mallan in 1945 de eerste klas uitmaakte, over de plotselinge kandidaatstelling, het aannemen van het beroep naar Borsele enzovoorts, enzovoorts.

Beschreven wordt hoe hij als predikant van Yerseke - waar hij zeer geliefd was - zich inzette voor het onderbrengen van velen die in de watersnoodramp van 1953 in Yerseke hun toevlucht zochten. Over het vele werk in de classis Goes - ook tijdens de droevige tijd van de scheuring - toen hij samen met de bekende ouderling Joh. de Kok vele kerkenraden van advies diende.

Groot was de verslagenheid toen hij op 7 februari 1955 omkwam bij een treinongeluk. Een diepingrijpende gebeurtenis. Hij was nog geen zeven jaar predikant, nog maar 41 jaar oud, liet een vrouw met negen kinderen achter.

Ouderen uit de gemeente Yerseke weten zich nog goed te herinneren hoe ds. Dieleman na het aannemen van het beroep naar Moerkapelle in Yerseke als het ware vier keer afscheid preekte, zódanig dat zijn vrouw hem vroeg: 'Wat moet je straks in je afscheidspreek nog zeggen?' Zijn laatste preek was op zondagavond 6 februari 1955, een voorbereidingspreek voor het te houden Heilig Avondmaal, uit Johannes 9:35b: 'Geloof je in de Zone Gods?'

Het afscheid van Yerseke was bepaald op

22 maart, de bevestiging en intrede in Moerkapelle op 30 maart. Wijlen ds. M. Blok zou hem in zijn nieuwe gemeente bevestigen. Toen zij elkaar spraken, 's middags 7 februari, na afloop van een curatoriumvergadering, wist hij ds. Blok niet te zeggen met welke tekstwoorden hij intrede in Moerkapelle zou doen. Bij het afscheid nemen vielen ds. M. Blok deze woorden in het hart: 'Mijn raad zal bestaan, en ik zal al mijn welbehagen doen'. Om welke reden bleef ds. Blok verborgen, maar hij geloofde aanstonds dat hij ds. Dieleman niet te Moerkapelle zou bevestigen.

Beschreven wordt hoe mevr. Dieleman voorbereidingen maakte voor de verhuizing naar Moerkapelle, maar dat haar

man maar geen beslissingen kon nemen en alles maar uitstelde. Tevens is een gedicht opgenomen: "Een sprake Gods", van de latere ds. A. Hoogerland.

Zo kwam er een einde aan het dienstwerk van deze geliefde predikant. Een ouderling uit Poortugaal schreef aan mevr. Dieleman: 'De Heere wist wanneer 't koren geschikt was voor de inzameling!'

Dit gemakkelijk te lezen boek bevelen wij van harte aan. 'Gedenkt uw voorgangers, die u het Woord Gods gesproken hebben; en volgt hun geloof na, aanschouwende de uitkomst van hun wandel'.

Yerseke,

L.J. Goud

Iedereen - wel of niet gehandicapt - is van harte welkom.

■ WMO, JEUGDZORG EN PARTICIPATIEWET

De werkgroep Diaconaat en Toerusting van het deputaatschap Diaconale en Maatschappelijke Zorg (DMZ) organiseert op vier plaatsen een voorlichtingsbijeenkomst voor diakenen over de WMO, de Jeugdzorg en de Participatiewet. Op **11 oktober in GOES** en **VEENENDAAL** en op **1 november in APELDOORN** en **BARENDRECHT**.

Alle bijeenkomsten zijn op ZATERDAGMORGEN in het kerkgebouw van de genoemde Gereformeerde Gemeenten en duren van 9.30-12.30 uur. Inloop met koffie vanaf 9.00 uur. Wij hebben bewust voor de morgen gekozen zodat u de middag nog zelf kunt invullen.

In Lisse is 12 april j.l. reeds een bezinningsbijeenkomst geweest, maar broeders uit deze regio zijn uiteraard van harte welkom een van de genoemde bijeenkomsten bij te wonen.

Voor meer informatie verwijzen wij de diakenen graag naar onze website www.deputaatschapdmz.nl.

■ MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2014

* Pag. 146, **gemeente BENTHUIZEN**.

Toevoegen: Predikant: Ds. H.A. van Zetten, Dorpsstraat 27, 2731 AL Benthuisen, tel. (079) 3431338, e-mail: vanzetten@kliksafe.nl

* Pag. 174, **gemeente DOETINCHEM**.

Het adres van de scriba, A.H. Colenbrander, is: Broekstraat 10, 7009 ZB Doetinchem (herhaalde aankondiging!).

* Pag. 282, **gemeente NAALDWIJK**.

Koster is nu: L.A. Bal, Hazelaar 12, 2671 PE Naaldwijk, tel. (0174) 540848), e-mail: la.bal@tiscali.nl

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

Te Nijkerk:

ds. A. Vermeij te Nieuw-Beijerland.

BEDANKT

Voor Markham (Canada):

ds. W. Harinck te Moerkapelle.

■ VERGADERING CLASSIS ROTTERDAM

Op **vrijdag 12 september** hoopt de classis Rotterdam te vergaderen in het kerkgebouw van de gemeente Rotterdam-Centrum aan de Boezemsingel. Aanvang 19.30 uur.

■ AANGEPASTE KERKDIENTEN

Aagtekerke

Op **zaterdag 27 september** zal er een aangepaste kerkdienst gehouden worden in de kerk van de Geref. Gemeente te Aagtekerke. Ds. D.W. Tuinier hoopt te spreken over: De eerste wonderbare spijziging, n.a.v. Markus 6:30-44. De dienst begint om 14.30 uur. Er is een crèche aanwezig. Iedereen is hartelijk welkom.

Barendrecht

Op **zaterdag 13 september** zal er in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Barendrecht, Ploegwei 1, een aangepaste kerkdienst worden gehouden voor mensen met een verstandelijke beperking. In deze dienst hoopt ds. L. Terlouw

voor te gaan. Hij hoopt te spreken n.a.v. Jona 3. Het thema van de preek is: "Maar één preek". De dienst begint om 15.00 uur. Allen hartelijk welkom.

Kootwijkerbroek

Op **zaterdag 20 september** zal er in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Kootwijkerbroek een aangepaste kerkdienst gehouden worden voor mensen met een beperking. In deze dienst, die om 14.30 uur begint, hoopt ds. G. Beens voor te gaan. Het thema van de preek is: "De roeping van Abraham", n.a.v. Gen.12:1.

BERICHTEN

■ UITNODIGING VOOR STUDENTEN IN DELFT E.O.

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Delft belegt in verband met de opening van het nieuwe studiejaar een speciale bijeenkomst voor studenten op **woensdagavond 17 september**

a.s. Graag nodigen we jullie daarvoor uit. De avond wordt belegd in samenspraak met het Dispuut Johannes Calvijn van de C.S.F.R. en de Werkgroep voor studenten van de Geref. Gemeenten

Dhr. D. Rosbergen, ouderling van de ge-

meente Alblasterdam, zal deze avond in ons midden zijn; hij behaalde de mastergraad in de theologie aan de Universiteit van Utrecht en schreef enkele boekjes over het Onze Vader en de Apostolische Geloofsbelijdenis.

Thema: we hopen samen na te denken over het onderwerp: 'Geloof; kiezen of krijgen', met als subtitel: 'een antwoord vanuit de belijdenis'.

Er wordt veel gesproken over geloof en geloven. De nadruk ligt vandaag meer op 'geloof' dan op 'wedergeboorte'. Met een beroep op de Schrift wordt nog wel eens gezegd dat je zelf voor het geloof en voor Jezus moet kiezen. Er zijn ook andere geluiden: 'geloof moet je gegeven worden, dat doe je niet zomaar'. We gaan samen luisteren naar de Schrift zelf én naar onze belijdenisgeschriften om een antwoord te vinden op deze vraag.

Plaats: kerkgebouw Geref. Gemeente Delft, Oosteinde 175 te Delft.

Ontvangst met koffie en thee: 19.30 uur.
Aanvang: 19.45 uur.

We vinden het fijn om te weten hoeveel mensen we kunnen verwachten. Stuur even een berichtje per e-mail over je komst aan:
pvanbokhoven@gergemdelft.nl

■ BIJENKOMSTEN VAN KRINGEN VOOR STUDENTEN

De komende maanden zullen de kringen voor studenten op onderstaande data bijeenkomen. Nadere gegevens over contactpersonen zijn te vinden in het Kerkelijk Jaarboek, pag. 95 en 96. Op de website www.studentengg.nl staan de te behandelen onderwerpen en de vergaderlocaties vermeld.

Amsterdam: 16 sept., 7 en 28 okt., 18 nov. en 9 dec.

Ede/Wageningen: 23 sept., 7 en 21 okt., 4 en 18 nov., 2 en 16 dec.

Groningen: 17 sept., 29 okt., 19 nov. en 17 dec.

Leiden: 18 en 30 sept., 10-13 okt., 15 okt., 11 en 27 nov., 9 en 16 dec.

Rotterdam: 16 en 23 sept., 7 en 21 okt., 11 en 25 nov., 28 nov.-1 dec. en 9 dec.

Utrecht: 17 en 23 sept., 7 en 21 okt., 4 nov., 7-10 nov., 18 nov., 2 en 16 dec.

Zeeland: 1 en 15 okt., 5 en 19 nov. en 17 dec.

■ ORGEL- EN ZANGAVOND TE BEEKBERGEN

Orgel-, koor- en samenzangavond op **zaterdag 4 oktober**, aanvang: 19.00 uur, in de Oude Dorpskerk te Beekbergen, Dorpstraat 31, m.m.v. van het mannenkoor Jubilate Deo en het gemengd koor Cantica van de Geref. Gemeente(n) te

Apeldoorn resp. Rijssen en enkele instrumentalisten. Collecte t.b.v. Bond tegen vloeken.

■ SAMENZANGAVOND TE CAPELLE A/D IJSSEL

Datheensamenzangavond op **zaterdag 20 september**, aanvang: 19.30 uur, in de Moriakerk van de Geref. Gemeente te Capelle a/d IJssel-West. Ds. A. Moerkerken hoopt de opening, een meditatie en de sluiting te verzorgen. Organist: Pieter Heykoop. Collecte voor Adullam, Siloah en De Schutse.

■ ZANGAVOND TE LEERDAM

Zangavond Helpende Handen, Club "Mefiboseth", op **zaterdag 13 september**, aanvang: 19.00 uur, in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Leerdam, Prins Mauritsstraat 22, m.m.v. het mannenkoor D.E.V. uit Werkendam. Meditatie door: ds. J. Schipper.

■ VERKOPING IN NEBO TE ZWIJNDRECHT

Op **zaterdag 20 september** houdt Woonzorgcentrum Nebo zijn jaarlijkse verkoop. Van 10.00-14.00 uur bent u van harte welkom aan het Hoofdland 1 te Zwijndrecht. Op deze verkoop is er

voor elk wat wils. De opbrengst is bestemd voor doelen t.b.v. onze bewoners. Er is ook een informatiestand, waar we u graag te woord staan over het wonen in ons woonzorgcentrum. Laat u informeren wat in uw situatie tot de mogelijkheden behoort; wellicht meer dan u denkt.

■ ROMMELMARKT

Rommelmart **zaterdag 27 september** van 9.00-15.30 uur, veiling om 11.00 uur, op het Stadsplein in Capelle aan den IJssel. De opbrengst is t.b.v. de Gereformeerde Gemeente te Capelle aan den IJssel-Middelwatering & de plaatselijke voedselbank. Zie voor meer informatie: www.capelserommelmart.nl

■ APPELAVOND ISAAC DA COSTAFONDS TE VEENENDAAL

Appelavond, te organiseren door het Isaac Da Costafonds, op **zaterdag 20 september**, aanvang: 19.30 uur, in de Adventkerk van de Geref. Gemeente te Veenendaal, Vijftien Morgen 51. Sprekers tijdens deze thema-avond met samenzang zijn: ds. David Zadok van de gemeente "Grace and Truth" te Gedera (Israël), ds. A.A. Egas, ds. D. de Wit en ds. N.P.J. Kleiberg. Collecte t.b.v. het Isaac Da Costafonds.

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 14 SEPTEMBER 2014

Aagtekerke 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Aalborg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 14.30 uur ds. H. Hofman; Alblasterdam 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 19.00 uur ds. A.A. Brugge; Arnhem 18.00 uur ds. A.P. Baaijens; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. G. Mouw; Beekbergen 19.00 uur ds. J.M. Kleppe; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 19.00 uur stud. W.A. Zondag; Bodegraven 18.30 uur ds. M.J. van Gelder; Borssele 14.00 uur ds. D.W. Tuinier; Boskoop 9.30 uur ds. H. Paul en 19.00 uur ds. G. Clements; Brakel 15.00 uur ds. A.T. Huijser; Breda 19.00 uur ds. L. Blok;

Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Vermeij; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Den Helder 10.00 uur ds. G.J. van Laar; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 10.00 en 17.30 uur ds. H. Hofman; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. A.A. Brugge; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. A. Schreuder; Enter 9.30 en 15.00 uur ds. J.W. Verweij; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur

ds. G. Clements; 's-Gravenhage 18.30 uur ds. W. Harinck; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur stud. M.H. Schot; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur ds. A.T. Huijser en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Hilversum 19.00 uur ds. A. Schot; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Hoogeveen 17.00 uur ds. K. Boeder; Hoogvliet 19.00 uur ds. W. Silfhout; Houten 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 17.30 uur stud. H. Brons; Kapelle-Biezelinge 18.00 uur ds. R. Kattenberg; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Bredeweg; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 16.30 uur ds. J.S. van der Net; Lelystad 19.00 uur ds. J. IJsselstein; Marknesse 15.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Meeuwen 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Melissant 15.00 uur (H.D.) ds. S. Maljaars; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 16.00 uur ds. J.J. Tanis; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Mijdrecht 10.00 uur ds. A.J. Gunst en 19.00 uur ds. B. Labee; Moerkapelle 9.30 en 15.30 uur (voor de Evangelisatie) ds. W. Harinck; Naaldwijk 9.30 en 16.00 uur stud. W.A. Zondag; Nieuw-Beijerland 9.30 uur ds. A. Moerkerken en 18.00 uur (H.D.) ds. A. Vermeij; Nieuwer ter Aa 19.00 uur ds. A.J. Gunst; Nieuwerkerk 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Nijkerk 14.30 uur ds. G. van Manen; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Oosterland 10.00, 14.30 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur stud. H. Brons; Oostvoorne 18.30 uur stud. M.H. Schot; Opheusden (in Gereformeerde Gemeente in Nederland) 12.00 en 19.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Opperdoes 16.00 uur ds. G.J. van Aalst; Oud-Beijerland 19.00 uur ds. M. Joosse; Oudemirdum 9.30 en 19.00 uur ds. M. Golverdingen; Oude-Tongue 14.30 uur ds. E. Bakker; Poederrijen 14.30 uur ds. M. Karens; Poortugaal 9.30 uur ds. C. Neele; Puttershoek 19.00 uur (openb. bel.) ds. C. van Ruitenburg; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur (H.D.) ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. C. Harinck en 18.30 uur stud. H. van der Heiden; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. A. Schreuder;

Rilland-Bath 14.00 uur ds. S.W. Janse en 18.30 uur ds. C. Harinck; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 en 16.30 uur ds. J. Mijnders; Rotterdam-Centrum 15.00 uur (H.D.) ds. W.J. Karels; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 uur ds. B. van der Heiden en 18.30 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.30 uur ds. J. Driessen; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Scheveningen 19.00 uur ds. L. Terlouw; Sint Annaland 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Sliedrecht 9.30 uur ds. W.J. Karels en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 uur ds. J.S. van der Net en 19.00 uur ds. W. Visscher; Spijkenisse 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. L. Terlouw; Sprang-Capelle 15.00 uur ds. J. Schipper; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tricht-Geldermalsen 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. P. Mulder; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. A. Verschuure; Utrecht 10.00 (H.D.) en 16.30 uur ds. A.J. de Waard; Veen 9.30 en 15.00 uur stud. H. van der Heiden; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingingen 10.00 en 16.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Vlissingen 10.00 en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Waarde 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 10.00 uur ds. J.M. Kleppe en 15.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Wierden 19.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Woerden (Maranathakerk, Molenvlietbaan 10) 11.00 uur ds. M.J. van Gelder en 15.30 uur ds. H. Paul; Wolphaartsdijk 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Yerseke 14.00 uur (H.D.) ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. J.J. van Eckeveld; Zoetermeer 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 15.30 uur ds. P. Mulder; Zwolle 15.00 uur ds. P. Melis.

■ DINSDAG 16 SEPTEMBER 2014

Drachten 19.30 uur ds. G. Beens; Naaldwijk 19.45 uur ds. A. Verschuure; Oosterland 19.30 uur ds. J. van Belzen; Opperdoes 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Tricht-Geldermalsen 18.00 uur (huw. bev.) ds. P. Mulder; Uddel 19.30 uur ds. G. Mouw.

■ WOENSDAG 17 SEPTEMBER 2014

Aalst 19.30 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Berkenwoude 19.30 uur ds. G. Mouw; Brakel 19.30 uur ds. J. van Belzen; Dinteloord 19.30 uur ds. F. Mulder; Hilversum 19.45 uur ds. B. van der Heiden; Hoedekenskerke 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. A. Schot; Krimpen a/d IJssel 14.15 uur (huw. bev.)

ds. C. van Ruitenburg en 19.45 uur ds. W. Harinck (voor de Zending); Leerdam 19.30 uur ds. J. Schipper; Melissant 19.30 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 19.30 uur ds. W. Silfhout; Nieuwe-Tongue 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Nijkerk 14.00 uur (huw. bev.) ds. G. van Manen; Nisse 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Opheusden (in Gereformeerde Gemeente in Nederland) 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Poortugaal 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; Puttershoek 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Rijssen-West 19.30 uur ds. J. van Laar; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. M. Mondria; Scherpenisse 19.30 uur ds. E. Bakker; Scherpenzeel 19.30 uur ds. A. Verschuure; Stad aan 't Haringvliet 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Veenendaal 19.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingingen 19.30 uur ds. M. Karens; Woerden (Petruskerk, Kerkplein 5) 19.30 uur ds. L. Blok.

■ DONDERDAG 18 SEPTEMBER 2014

Alblasserdam 15.00 uur (huw. bev.) ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. A. Verschuure; Apeldoorn 19.30 uur ds. W. Visscher; Barneveld-Zuid 14.00 uur (huw. bev.) ds. G. Beens; Benthuizen 14.30 uur (huw. bev.) ds. G.W.S. Mulder; Boskoop 19.30 uur ds. A.J. de Waard; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. C.J. Meeuse; Delft 19.30 uur ds. L. Terlouw; 's-Gravenzande 19.45 uur ds. J.S. van der Net; Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. G. Beens; Lelystad 19.30 uur ds. J. IJsselstein; Meeuwen 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Mijdrecht 19.30 uur ds. G. van Manen; Nieuwerkerk 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Nunspeet 14.00 uur (huw. bev.) ds. A. Schot; Ouddorp 19.30 uur ds. G. Pater; Rhenen 19.30 uur (voor de Zending) ds. C. Hogchem; Sint Annaland 19.30 uur ds. R.A.M. Visser; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. A. Schreuder; Terwolde - De Vecht 14.00 uur (huw. bev.) ds. K. Boeder; Urk 19.30 uur ds. W.J. Karels; Waardenburg 19.30 uur ds. J. van Belzen; Westzaan 19.30 uur ds. M. Joosse; Zwijndrecht 19.30 uur ds. A. Schot.

■ VRIJDAG 19 SEPTEMBER 2014

Benthuizen 14.30 uur (huw. bev.) ds. A.B. van der Heiden; 's-Gravenpolder 18.30 uur (huw. bev.) ds. S.W. Janse; Hendrik-Ido-Ambacht 14.00 uur (huw. bev.) ds. M. Joosse; Kootwijkerbroek 14.00 uur (huw. bev.) ds. G. Beens; Lisse 14.00 uur (huw. bev.) ds. G. Heijkamp; Waarde 13.30 uur (huw. bev.) ds. D.W. Tuinier.

■ ZATERDAG 20 SEPTEMBER 2014

Kampen 14.30 uur (aangepaste kerkdienst) ds. J. IJsselstein; Kootwijkerbroek 14.30 uur (aangepaste kerkdienst) ds. G. Beens; Scherpenzeel 15.00 uur (dovendienst) ds. A. Verschuure.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 14 SEPTEMBER 2014

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. G. v.d. Breevaart; Merkssem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merkssem) 10.00 uur evang. H.J.

van den Boogaart en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 evang. A. van Setten en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

Wilt u kleiner gaan wonen?
Omgeving Waardenburg,
Landelijk gelegen, 1a2 pers huisje
met een mooie erker.
Op 1 nov. 2014 komt dit huisje vrij.
bel voor Info: 0653933283 Of kijk
op www.rijnwaard-waardenburg.nl

ADVERTENTIES

Jong gezin zoekt huur of koop
woning nabij school en kerk.
Laag budget. omg. Apeldoorn -
Nunspeet Tel. 0624149899

Te Koop:

Prefab MANTELZORGWONING
op maat. Incl. plaatsen / aansluiten.
Scherpe prijzen! Inlichtingen:
mantelzorgwoning@kliksafe.nl

Student en op zoek naar woonruimte in Gouda?

Wij zijn drie studenten en we
zoeken een huisgenoot voor ons
huis in het centrum van Gouda.
Voor meer informatie: 0652226887.

PSALMZANGAVOND

D.V. zaterdag 13 sept. - 19.30 uur
Ger. Gem. Kootwijkerbroek
Organist: Pieter Heykoop
Leiding: Ds. G. Beens

D.V. eind oktober verschijnt bij Boekhandel De Roo:

Bijbels dagboek: "Haar stand blijft vast"

Niet eerder verschenen verzameling van stichtelijke meditatie van
Nederlandse, Engelse en Schotse oudvaders.
Destijds samengesteld door wijlen dhr. W. van Gent als dagelijkse
meditatie in het RD. (Eerder verscheen een eerste en tweede deel
onder de titel "Uit de schat der eeuwen").

Teken nu in voor **€ 12,90** portvrij verzonden.

(Deze actie geldt tot 1 nov. 2014, prijs na verschijnen € 14,90)

Boekhandel de Roo, Van Meelstraat 12, 3331 KR Zwijndrecht
078 - 6124081 info@derooboeken.nl www.derooboeken.nl

Tegels... als geen ander

Ook bij Kroon
TEGELOUTLET
veel keuze, vanaf
€ 3,95 / m²

Vloertegels en wandtegels
Meer dan duizend soorten
Vakkundig advies en gelegd
Vloerverwarming
Altijd scherpe prijzen

KROON
VLOEREN IN STEEN

Energieweg 8c, Meerkerk | tel. 0183-354225 | www.kroonvloereninsteen.nl

Woonruimte gezocht
Vanaf 1-12-2014 zoeken wij,
jong gezin met 2 kinderen,
woonruimte voor ong. een jaar.
Liefst in de omgeving Utrecht.
0614063061

Lekker
naar Texel...

WEEKEND/
MIDWEEK
€119*
WEEK
€149*

De Verrassing
Bungalowpark

www.deverrassing.nl of bel 0222 31 89 06
*Vanafprijs, geldig buiten de schoolvakanties, tot de herfstvakantie 2014

Te koop in Opheusden

Ruime, onderhoudsvriendelijke
(voor rolstoel ingerichte),
hoekwoning met garage (incl.
zolder en kantoorruimte), bj. 2005
Deze hoekwoning heeft
7 slaapkamers waarvan
1 slaapkamer met aangrenzende
badkamer op begane grond.
De woning ligt in een rustige,
gezellige woonwijk met vrij uitzicht
op vijver en op loopafstand van
school en kerk. Prijs n.o.t.k.
Telefoonnummer: 0488-443042

De Betuwehof
Dagbesteding ouderen - Achterberg

contact: Bert of Julia Hak
tel: 0317 -6 18 18 0
info@betuwehof.nl
www.betuwehof.nl

NAZOMEREN? PROFITEER!

reeds v.a € 140 p.w.
**AMELAND- TERSCHELLING-
BAKKEVEEN(Fr)JOMMEN-
HARDENBERG**
t.h chalets/stacars kijk op
www.vdsluisvakanties.nl
of bel 0512-516096

BOEKENVOORDEEL!!

Bevindingen, gesprekken over de orde van het heil met 15 predikanten uit PKN, HHK, CGK, GG en OGG (303 pag) nu voor slechts € 7,50. (Zolang de voorraad strekt)

Let op!! Binnenkort nieuwe interviewbundel: 10 gesprekken over opvoeding en onderwijs gezien vanuit de drieslag gezin, kerk en school. Met o.a. de predikanten A.A. Brugge, B. Labee, G.W.S. Mulder, P. Mulder en D.W. Tuinier.

Bestellen: Adriaan van Belzen
0342-421031 / belzen@filternet.nl

- DIVERSE BLOKFLUITEN
- MUZIEKSTANDAARDS
- ROEMEENSE PANFLUITEN

R. MULDER - STAPHORST
06 12 610 628 B.G.G. 0522 253944
WWW.MULDERMUZIEKINSTRUMENTEN.NL

**T.h. RUIME, SFEERVOLLE
vakantiewoning in ZEELAND.**
www.boerderijvakantiezeeland.nl
Ook geschikt voor 2 echtparen.
Tel: 0113-302209

Dringende oproep Calvijn Seminarie!

Voor het nieuwe studiejaar is er grote behoefte aan studiemateriaal voor een verantwoorde toerusting van voorgangers.

Help hen met een gift op:

NL 02 INGB 0000 320 666
t.n.v. Stichting China

Dank u.

Postbus 1150 | 3900 BD Veenendaal

Curadomi
thuiszorg

Verpleegkundige
zorg na thuiskomst uit
het ziekenhuis?

Onze christelijke
zorgverleners zijn er
graag voor u!

0900 258 2583
curadomi.nl

Curadomi is onderdeel van Lelie zorggroep

Uw trouwtekst in hout uitgesneden?
Tel. 0418-551383
www.houtsnijwerk.nl

Te Huur in Elspeet:
Zelfstandige woonruimte voor
een werkende jongeman/vrouw.
0654680376

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus
Eminent
Domus
Monarke
Cantilena
enz.

Ruime ervaring
in zaal- en
kerkorgels

NIEUWERKERK A/D IJSSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31.56.52

www.stolkorgels.nl

Krabbenrijke
Nederhemer Nrd.
Papendrecht

www.refoboek.com

4.500 2eh. + nieuwe boe-
ken & (blad) muziek
Tolle Lege 0186-654124

VAN STAVEREN
Begravenisverzorging

Sumatrastraat 11 ~ 2405 EM Alphen aan den Rijn

Dag en nacht bereikbaar, in elke regio

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

KEUKENHOF
SLIEDRECHT

**Zoekt u een nieuwe keuken?
Of uw keuken renoveren?**

Bezoek onze showroom
of kijk op onze website
www.keukenhof-sliedrecht.nl

Leegwaterstraat 25
3364 AE Sliedrecht
0184-422297

Praktijk den Uijl

biedt hulp vanuit een Bijbelse visie
aan kinderen, jongeren
en volwassenen bij o.a:

- Verlies- en rouwverwerking
- Seksueel misbruik en seksverslaving
- Opvoedingsvragen en opvoedingsondersteuning
- Laag zelfbeeld en faalangst
- Problemen binnen huwelijk, gezin en/of relatie
- Weinig zelfvertrouwen
- Arbeidsproblemen en burn-out
- Vragen rondom persoonlijkheid en gedrag
- Talent en hoogbegaafd
- Andere problemen waar u mee 'zit' en over wilt spreken

**Praktijk
den Uijl**
psychosociale hulpverlening
& contextuele therapie

Wormerhoek 14M
2905 TX Capelle a/d IJssel

010 - 7 411 411
06 43 85 85 08
info@praktijkdenuijl.nl

Gesprekslocaties in Capelle a/d IJssel, Barneveld en Yerseke

www.praktijkdenuijl.nl

RST
Zorgverleners

Verpleging & Verzorging

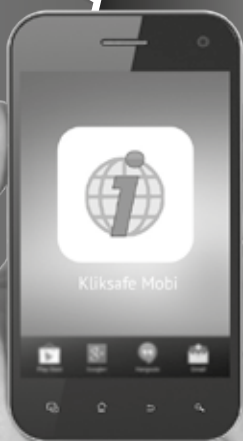
“Fijn dat ik nog thuis
kan blijven wonen”

Verpleging & Verzorging door
medewerkers met een reformatorische
identiteit, dat is **een vertrouwd idee.**
Meer informatie? www.rstzorg.nl
of bel 0342 - 42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **kraamzorg**
en **huishoudelijke hulp**

kliksafe

Nieuw

Weer veilig naar school?

Kliksafe Mobi

Download de app!

Ga naar kliksafe.nl/kliksafemobi

BBV

Barneveldse Begrafnis Vereniging

voor een eervolle, eenvoudige verzorging van begrafenissen in Barneveld en omstreken

- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- laatste wilsbeschikking
- drukwerk
- opgave van lidmaatschap
- geen crematie

dhr. G. de Groot
(06) 50 21 72 55

Zr. J.H.D. Vermulenstraat 5
3774 JW Kootwijkerbroek
(0342) 44 18 12
www.barneveldsebegrafnisvereniging.nl

Voor Verantwoorde Boeken!
www.derooboeken.nl
078-6124081

kina

begrafnisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
G. WEGENAAR

Tel.: (0318) 526641
Bgg.: (06) 53638114
24 uur per dag bereikbaar

Buurtlaan West 26
3905 JR Veenendaal

Wij verzorgen uitsluitend begrafenissen
www.wegenaar.nl

Nieuwe stoelen in de kerk, zaal of consistorie?

HOEKMAN
Kantoor & Project

BUREAUSTOEL-ACTIE!

Vraag een proefplaatsing aan!

Snel KANTOOR-ARTIKELEN bestellen?

Op werkdagen binnen 24 uur geleverd.

HOEKMAN
Kantoorartikelen.nl

Kijk op piethoekman.nl voor de speciale actie!

op piethoekman01.nl
Nu voor **€ 349,00** (incl. BTW).

hoekmankantoorartikelen.nl
Ook voor **facilitaire artikelen.**

Noordzandstraat 34 - 4401 CG Yerseke - T: 0113 57 29 07 - E: info@piethoekman.nl - www.hoekmanismeer.nl

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties **uiterlijk maandagmorgen 9 uur.**

Advertenties € 1,05 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres Noord-Amerika:

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

JUBILEUMAANBIEDINGEN!

ds. J. Koster

TEERKOST OP DE WEG

Dagboek waarin de lezer vertroostend, onderwijzend of bemoedigend aangesproken. Iedere overdenking wordt afgesloten met een Psalmvers en een te lezen Bijbelgedeelte.
Geb. 372 blz. van 24,90 nu voor

Jubileum-
aanbieding!

15,-

K. Hageman (red.)

TWEE BOEKEN GODS

De natuur in de Heilige Schrift, gezien door de ogen der oudvaders
Dagboek, samengesteld uit de geschriften van oudvaders.
Geb. 375 blz. van 24,90 nu voor

Jubileum-
aanbieding!

15,-

ds. A. Hoogerland

ABRAHAMS PELGRIMSREIS

25 Bijbellezingen waarin tot uiting komt dat de Heere door onbegrepen wegen Zijn Kerk oefent in het leven der genade.
Geb. 518 blz. van 32,50 nu voor

Jubileum-
aanbieding!

15,-

verfijgbaar bij de boekhandel

www.gebrkoster.nl

Gebr. Koster

Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
Tel. (0342) 41 69 86

KO1455

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

Te koop: Vrijstaande **BUNGALOW** aan de G. Metsulaan 28 in VEENENDAAL. Vrij uitzicht aan de voorzijde, 3 slaapkamers en een badkamer op de b.g., 2 slaapkamers op de 1e verd. en een dubb. garage.

Perceelopp. ca. 624 m2.

Op korte afstand v.h. centrum met o.m. winkels, bushalte, NS-station, etc. Vraagprijs € 350.000,- k.k.

Meer informatie

www.burglandmakelaars.nl
0318-628412.

ORGEL - IMPROVISATIELESSEN

om de 14 dagen voor jong en oud.

Gijsbert Lekkerkerker,
Tel. 0348-444780

herv. kerk in Harmelen,
Veen, Puttershoek

Word steunpilaar van het jeugdwerk!

“Wat is het jeugdwerk zonder steunpilaren?”

Gerda Bos, managementassistente

Verbinding dankzij pijlers!

Het personeel van de Jeugdbond zet zich in om bruggen te slaan tussen jongeren onderling, tussen kinderen en hun ouders en andere opvoeders, zoals ambtsdragers. Ze verdiepen zich in hun leefwereld, geven Daniël uit, organiseren vakanties en rusten jongeren, leidinggevend en opvoeders op allerlei manieren toe.

Jongeren zijn de toekomst van de kerk. De Jeugdbond wil, in het besef dat alleen de Heere écht de brug kan slaan naar het hart, hen verbinden aan de kerk waarin de Heere hen een plaats geeft. Wanneer u 'pijler' wordt, kunnen wij doorgaan met verbinden.

www.jbgg.nl/steunpilaar

Steunpilaren zijn onmisbaar!

Word voor € 3 per maand Steunpilaar van de Jeugdbond